

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *075 «Маркетинг»*

Освітньо-наукова програма *Маркетинг*

Ступінь вищої освіти *доктор філософії*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *075 «Маркетинг»*
від 28.08.2024 року протокол №1

Реєстраційний номер у відділі аспірантури та докторантури

84-075-2024A

1. Загальна інформація

Кафедра: [Торговельного підприємництва, товарознавства та управління бізнесом](#)

Викладач: **Лагодієнко Володимир Вікторович**, професор кафедри торговельного підприємництва, товарознавства та управління бізнесом, доктор економічних наук, професор

Контакти:
volodymyr@wiktorya.com
0950835562

[Профайл](#)

Освітній компонент викладається на 1 курсі у 1 семестрі

Кількість: кредитів - 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	60	22	38
заочна	24	10	14
Самостійна робота, годин	Денна -60		Заочна – 96

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Трансформаційний розвиток соціально-економічного середовища на різних рівнях національної економіки в умовах масштабної глобалізації та євроінтеграції вимагає створення відповідного сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату та передбачає всебічний інноваційний розвиток підприємництва. Інновації різного напрямку, включаючи інновації системи управління, безпосередньо пов'язані із науковими розробками, науковою співпрацею та проведенням наукових досліджень. В свою чергу, проведення наукових досліджень та вирішення науково-практичних завдань потребують спеціальних знань теоретичного та прикладного характеру, які якраз і забезпечуються вивченням навчального курсу «Методологія наукових досліджень». Дисципліна «Методологія наукових досліджень» з системних позицій розглядає такі основні питання: філософський аспект розвитку науки, методологія наукового пізнання, методи наукового дослідження, особливості вивчення економічних процесів, організаційні основи досліджень, системи пошуку, накопичення та обробки наукової інформації, вимоги до написання наукових робіт здобувачами освіти, застосування теорії рішення винахідницьких задач та ін.

Освітній компонент «Методологія наукових досліджень» є вихідною дисципліною і передує вивченню ОК «Цифрова наука та інформаційна грамотність та ОК «Управління маркетинговою інформацією».

3. Мета освітнього компоненту

Метою дисципліни «Методологія наукових досліджень» є формування у здобувачів освіти системи наукового мислення та системи теоретичних знань й практичних навичок щодо організації та методології наукових економічних досліджень, в т.ч. в галузі підприємництва та торгівлі.

Основним завданням навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» є визначення місця і ролі методології в системі наукового пізнання; розкриття змісту поняття «методологія сучасного правознавства»; визначення структури методології юридичної науки; вивчення основних методологічних засобів пізнання державно-правових явищ; набуття вмій та навичок застосування одержаних знань в процесі пізнання державно-правових явищ з окремих юридичних наук

Згідно з вимогами освітньої програми в результаті вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» здобувач освіти повинен:

знати:

- основні поняття про науку та наукові знання; сучасну класифікацію наук;
- поділ наукових досліджень на фундаментальні та прикладні;
- поняття проблеми, теми та предмета наукових досліджень;
- методику постановки експерименту;
- організацію наукових досліджень в наукових установах та вузах України;
- методологічні основи та етапи наукових досліджень;
- порядок планування наукового дослідження;
- порядок та способи отримання необхідної наукової інформації;
- методи опрацювання наукової літератури та її огляд;
- методику узагальнення отриманих результатів досліджень;
- Вимоги ВАК України щодо структури та оформлення наукових статей для публікації у фахових виданнях; вимоги до структури та оформлення дисертаційної роботи.

уміти:

- вибрати тему наукового дослідження;
- здійснювати пошук необхідної інформації, включаючи і можливості „Інтернету”;
- здійснювати опрацювання та узагальнення інформації з наукових джерел;
- організовувати та виконувати прикладні наукові дослідження з використанням стандартних методик;
- обробляти результати проведених досліджень та формулювати висновки;
- оформляти результати науково-дослідної роботи у відповідності з вимогами Держстандарту України для звіту або публікації.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Методологія наукових досліджень» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності Стандарті вищої освіти зі спеціальності 075 Маркетинг та освітньо-науковій програмі «Маркетинг» підготовки докторів філософії.

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у теорії, методології і практиці сучасного маркетингу та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК3. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти маркетингу, цифрові технології, ресурси та економіко-математичні методи і моделі у науковій та педагогічній діяльності.

СК5. Здатність до провадження науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проектами.

СК6. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасної теорії, методології та практики маркетингу в ході проведення власних оригінальних наукових досліджень.

СК08. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері маркетингу, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень та публікацію їх результатів у профільних фахових вітчизняних і зарубіжних виданнях, що входять до

міжнародних наукометричних баз даних.

Програмні результати навчання:

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН04. Глибоко розуміти та імплементувати загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій діяльності.

РН05. Представляти та оприлюднювати результати самостійних оригінальних наукових досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення з дотриманням належної академічної доброчесності, а також демонструвати володіння методологією викладання професійно-орієнтованих дисциплін і нести відповідальність за навчання інших.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з маркетингу та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти методології наукових досліджень			
1	Наука й наукові дослідження в сучасному світі. Виникнення та еволюція науки. Теоретичні та методологічні принципи науки. Види та ознаки наукового дослідження. Методологія і методи наукового дослідження.	2	1
2	Основні форми (технологія, організація) наукових досліджень. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.	2	1
3	Інформаційна база наукових досліджень. Роль інформації у наукових дослідженнях та класифікація наукових документів. Структура та призначення наукових документів. Принципи збору інформаційного матеріалу.	2	1
4	Основні положення наукової методології. Методологія дослідження. Фундаментальна або філософська методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретнонаукова методологія, методи і техніка дослідження.	2	1
5	Основні методи наукових досліджень та їх характеристика. Поняття наукового методу та його основні риси. Система методів дослідження. Загальнонаукові методи. Конкретнонаукові та спеціальні методи. Методи економічного дослідження.	2	1
Змістовний модуль 2. Видові методи методології наукових досліджень			
6	Системний підхід та системний аналіз в наукових дослідженнях. Методологічні засади системного підходу та системного аналізу. Поняття системи та її властивості. Принципи і основні етапи системного аналізу. Методи системного аналізу.	2	1
7	Етапи проведення та ефективність наукових досліджень. Аналіз сучасного стану проблеми, техніко-економічне обґрунтування	4	1

	теми і проведення дослідження. Впровадження результатів науково-дослідної роботи у виробництво. Рівні державної системи впровадження нововведень. Економічна ефективність наукових досліджень.		
8	Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень. Види наукових публікацій. Наукова монографія. Наукова стаття. Тези наукової доповіді і наукова доповідь.	2	1
9	Проектна діяльність у наукових дослідженнях. Вступ до проектної діяльності. Етапи реалізації наукового проекту. Методологічні аспекти проектної діяльності. Організація проектної діяльності. Інструменти та технології в управлінні проектами. Фінансування наукових проектів.	2	1
10	Академічна доброчесність наукових досліджень. Сутність та значення академічної доброчесності. Основні порушення академічної доброчесності. Фактори, що впливають на дотримання академічної доброчесності.	2	1
Разом за ОК:		22	10

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної/лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наука й наукові дослідження в сучасному світі.	4	2
2	Основні форми (технологія, організація) наукових досліджень.	4	2
3	Інформаційна база наукових досліджень.	4	2
4	Основні положення наукової методології.	4	2
5	Наукометрія як критерій оцінювання результатів наукової діяльності	4	1
6	Системний підхід та системний аналіз в наукових дослідженнях	4	1
7	Етапи проведення та ефективність наукових досліджень.	4	1
8	Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень.	4	1
9	Проектна діяльність у наукових дослідженнях.	4	1
10	Академічна доброчесність наукових досліджень.	2	1
Всього за ОК:		38	14

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Наука й наукові дослідження в сучасному світі. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Організація науково-дослідної роботи у закладах вищої освіти України. 2. Аналіз сучасних тенденцій розвитку наукової діяльності у світовому контексті. Розв'яжіть тести.	6	10
2	Основні форми (технологія, організація) наукових досліджень. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Моделювання як ключовий метод пізнання наукових процесів. 2. Використання цифрових інструментів для візуалізації наукових результатів. Розв'яжіть тести.	6	10
3	Інформаційна база наукових досліджень. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді:	6	10

	1. Використання спеціалізованих видавничих систем для оформлення наукових праць (Overleaf, Mendeley, Zotero). 2. Особливості формування бібліографічного апарату наукової роботи згідно з міжнародними стандартами. Розв'яжіть тести.		
4	Основні положення наукової методології. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Методика підготовки та структурної побудови дисертаційних досліджень. 2. Вимоги до апробації результатів і захисту дисертацій PhD-рівня. Розв'яжіть тести.	6	10
5	Наукометрія як критерій оцінювання результатів наукової діяльності Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Сутність і значення наукометричних показників (Scopus, WoS, Google Scholar). 2. Механізми підвищення наукової видимості дослідника. Розв'яжіть тести.	6	10
6	Системний підхід та системний аналіз в наукових дослідженнях Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Роль міждисциплінарного підходу у формуванні сучасної науки. 2. Приклади ефективної інтеграції методів різних наукових галузей. Розв'яжіть тести.	6	10
7	Етапи проведення та ефективність наукових досліджень. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Пошук вторинної документальної інформації та формування бібліографічних джерел. 2. Отримання, систематизація та критичний аналіз первинних даних. Розв'яжіть тести.	6	10
8	Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Правила оформлення публікацій. 2. Використання програм Microsoft Word для оформлення наукових робіт значного обсягу (монографій, дисертацій, авторефератів, підручників тощо) Розв'яжіть тести.	6	10
9	Проектна діяльність у наукових дослідженнях.: Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Міжнародні стандарти управління проектами. 2. Приклади реалізованих наукових проектів. Розв'яжіть тести.	6	8
10	Академічна доброчесність наукових досліджень. Опрацювати матеріал і дати письмові відповіді: 1. Принципи академічної доброчесності та їх дотримання у науковій діяльності. 2. Превенція плагіату та забезпечення етичних стандартів дослідження. 3. Механізми перевірки унікальності наукових текстів.	6	8
Всього за ОК:		60	96

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням

перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- тестування знань здобувачів за темами;
- виконання і захист практичних робіт;
- усне опитування.
- підготовка доповідей,повідомлень.

Підсумковий контроль – *екзамен*.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти методології наукових досліджень	
Лекційний курс *	-
Практичні роботи*	25
Самостійна робота*	5
Доповіді	5
Всього за змістовний модуль 1	35
Змістовний модуль 2. Видові методи методології наукових досліджень	
Лекційний курс *	-
Практичні роботи*	25
Самостійна робота*	5
Доповіді	5
Всього за змістовний модуль 2	35
Екзамен	30
Всього	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#)Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

4,5 - 5 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
4,0 - 4,4 балів	Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
3,5 – 3,9 балів	Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
2,1 – 3,4 балів	Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0-2 бали	Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (за один модуль згідно відсотку виконання)

<i>4,5 - 5 балів</i>	90 - 100 %	відмінно
<i>4,0 - 4,4 балів</i>	74 – 89%	дуже добре
<i>3,5 – 3,9 балів</i>	60 – 73%	добре
<i>2,1 – 3,4 балів</i>	35 – 59 %	достатньо
<i>0-2 балів</i>	0-35 %	незадовільно

Підготовка доповідей з презентаціями (оцінка за одну доповідь)

<i>4,1-5,0</i>	Доповідь підготовлена на актуальну тематику, має якісну презентацію та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді на поставлені запитання	відмінно
<i>3,1 -4,0</i>	Доповідь підготовлена, має презентацію, при відповіді на питання допущені неточності	дуже добре
<i>2,1 – 3,0</i>	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання неповні, допущені помилки	добре
<i>1,1 – 2,0</i>	Доповідь підготовлена, має презентацію, але доповідач доповідає невпевнено, відповіді на питання незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
<i>0 – 1</i>	Доповідь підготовлена на низькому рівні або відсутня	незадовільно

Критерії оцінювання екзамену

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміньми та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміньми й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, , тренінг, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань)

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, реферування, конспектування, підготовка доповідей, розв'язання тестів.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Л. О. Єльнікова, О. О. Мазуренко, О. А. Назаров та ін.; Укр. держ. ун-т науки і технологій. — Дніпро, 2024. — 228 с.

2. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві [Електронний ресурс]: навч. посіб. / О. І. Соболев, В. М. Недашківський, Р. А. Петришак та ін.; за ред. О. І. Соболева; Білоцерків. нац. аграр. ун-т, Львів. нац. ун-т вет. медицини та біотехнології ім. С. З. Гжицького. — Біла Церква: Білоцерківдрук, 2022. — 256 с.

3. Лагодієнко В.В., Шестаковська Т.Л., Савченко Т.В. Методологія наукових досліджень: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти спеціальностей 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво та торгівля», 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеню доктор філософії. Одеса: ОНТУ, 2024 – 126с.

4. Лагодієнко В.В., Шестаковська Т.Л., Савченко Т.В. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальностей 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво та торгівля», 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеню доктор філософії. Одеса: ОНТУ, 2024 – 30с.

5. Лагодієнко В.В., Шестаковська Т.Л., Савченко Т.В. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальностей 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво та торгівля», 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеню доктор філософії. Одеса: ОНТУ, 2024 – 29с.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015 та роботодавців](#)

Викладач

ПІДПИСАНО

Володимир ЛАГОДІЄНКО

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі

Протокол №1 від 28.08.2024

Завідувач кафедри

ПІДПИСАНО

Володимир ЛАГОДІЄНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОНП Маркетинг

Завідувач, професор

кафедри *МПТ*

ПІДПИСАНО

Володимир ЛАГОДІЄНКО